

Ebelikte Erkekler: Ebelik Öğrencilerinin Görüşleri**Male in Midwifery: Opinions of Midwifery Students****Ayşe METE¹, Feyza AKTAŞ REYHAN², Neşe ÇELİK³, Fatma Deniz SAYINER⁴****ÖZ**

Amaç: Bu çalışma, ebelik bölümü öğrencilerinin erkek ebeler ile ilgili görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Kesitsel tipte olan bu çalışma Eskişehir’de bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 225 (%75,5) ebelik bölümü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Veriler öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve ebelik mesleğine erkek öğrenci alınmasına ilişkin düşüncelerini inceleyen bir anket formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde frekans dağılımı ve ki kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada öğrencilerin %66,2’si ebelikte erkeklerin olması gerektiğini, %69,3’ü ebeliğe ait tüm görev/sorumlulukları erkek ebelerin de yapabileceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %55,6’sı erkek ebelerin toplum tarafından kabul görmeyeceğini, %55,2’si erkek bir aile yakınının ebe olmasını istemediklerini, %56,5’i ise erkek bir ebeden bakım almak istemediklerini belirtmişlerdir. Ebelikte erkeklerin olmasını isteyen öğrenciler, erkek ebeler ile ebelikte profesyonelliğin ve bakım kalitesinin artacağını, toplumsal statüsünün yükseleceğini, yasal düzenlemelerde gelişmeler olacağını düşünmektedir (her biri için; $p<0,05$).

Sonuç: Ebelik öğrencilerinin yarısından fazlası erkeklerin ebeliğe katılımını istemektedir ve bunun mesleğe olumlu katkıları olacağını düşünmektedir. Bununla birlikte toplum tarafından kabul görmeyeceği, erkek ebeden bakım almak istememe ve erkek bir yakınının ebe olmasını istememe gibi çelişkili düşüncelerin olduğu da görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Ebelik, ebelik öğrencisi, erkek ebe

ABSTRACT

Purpose: This study was conducted to evaluate the opinions of the midwifery students about male midwives.

Materials and Methods: This cross-sectional study was conducted with 225 (75.5%) midwifery students at a state university in Eskişehir. The data was collected with a questionnaire reflecting the socio-demographic characteristics of the students and their thoughts about admitting a male student into the midwifery profession. Frequency distribution and chi-square tests were performed in the analysis of the data.

Results: Of the students, 66.2 % stated that males should be in the midwifery profession, %69.3 stated that all the job and responsibilities of a midwife can also be performed by a male midwife. The students, 55.6 %, stated that male midwives would not be accepted by the society, 55.2 % did not want that any of their relatives to be a midwife and still 56.5 % did not want a male midwife give them care when in need. The students who wanted males in midwifery thought that such an addition would improve the quality of the profession, the care given, the status of midwives, and the constitutional regulations ($p<0.05$ for each).

Conclusion: More than half of the midwifery students wanted male participation in midwifery and they thought this would bring a positive impetus to the profession. On the contrary, it was also seen that they had contradictory thoughts such as males not being accepted by the society, not wanting to receive care from a male midwife, and not wanting a male relative of them to become a midwife.

Keywords: Male midwife, midwifery, midwifery students

Geliş Tarihi/Received: 24.07.2018**Kabul Tarihi/Accepted: 04.03.2019**¹ Arş. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-9344-107X² Arş. Gör., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-7927-2361³ Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2071-5615⁴ Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ORCID: 0000-0001-9287-989X

Sorumlu yazar /correspondence: Arş. Gör. Ayşe METE, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, e-mail: ayse.mete@gop.edu.tr

*Çalışma, 5. Uluslararası 9. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresi’nde (Amasya, 03-05 Mayıs 2018) poster bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

Meslek, bir bireyin hayatını kazanmak için yaptığı, belli bir eğitimle kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenmiş, insanlara faydalı mal ve hizmet üretmek için yapılan etkinlikler bütünü olarak tanımlanmaktadır (1,2). Meslek, sadece kazanç elde etmek amacı ile yapılan bir etkinlik değil aynı zamanda yetenekleri kullanma, kendini geliştirme aracıdır (1,3). Bazı meslekler kadın ve erkek her iki cinsiyet için de geçerli olmakla beraber tek bir cinse özgü gibi algılanmaktadır. Ebelik, hemşirelik ve çocuk gelişimi gibi meslek grupları toplumsal cinsiyet açısından incelendiğinde sıklıkla “kadın” cinsiyetiyle özdeşleşen meslek grubu olarak görülmektedir (4). Doğumun kadın cinsiyetine özgü bir eylem olması, bu süreci yine en iyi anlayabilecek kişinin kadın olarak tercih edilmesine sebep olmuştur (5). Kadınların doğum sırasında mahremiyetinin korunması, vücudunu bir erkeğin görmesini istememesi, ağrı, acı çekmesi gibi nedenlerden dolayı yanında kadın ebeyi istemesi bu durumu açıklayabilir. Ayrıca sosyo-kültürel değerler ve dini inançlar da erkek yerine kadın ebelerin tercih edilme nedenleri arasında olabilir.

Ebelik tüm dünyada tarihin en eski mesleklerinden biri kabul edilmesinin yanı sıra en eski kadın mesleği olarak da görülmektedir. İnsanın var olması ve doğumun gerçekleşmesiyle birlikte kadına yine kadınlar yardım etmiş ve kadını en iyi yine kadının anlayacağı düşünülmüştür. Deneyimli ve becerikli kadınlar ebelik yapmış ve toplum tarafından kabul görmüştür. Modern çağın erken dönemlerinde ebelik, bir kadın mesleğinden bir erkek mesleğine dönüşmeye başlamıştır. Tıp eğitiminin gelişmesi ve cerrahi aletlerin doğumda kullanılması erkeklerin bu alanda kabul görmesine neden olmuştur. Ancak erkekler ebelerden farklı obstetrisyen olarak hekimlik alanında yerlerini almışlardır. Normal seyrinde ilerleyen doğumlara erkeklerin katılması toplum tarafından pek kabul görmemiştir (6-9).

Günümüzde İngiltere, Avustralya, Fransa gibi pek çok ülkede erkek ebeler bulunmaktadır. Diğer yandan Birleşik Devletlerde erkeklerin ebelik yapmasını engelleyen herhangi bir yasal düzenleme bulunmamasına rağmen erkek ebe oranı oldukça düşüktür (5,10).

Amerika Birleşik Devletlerinde ebelerin %98’den fazlası kadındır (11). Uganda da erkeklerin ebeliğe alınması yasaktır (12). Ülkemizde son birkaç yıldır sayıca az olsa da ebelik bölümünden mezun olan erkek ebeler bulunmaktadır. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile lisans düzeyinde ebelik eğitimi veren devlet ve özel üniversite dâhil olmak üzere 47 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelere başvuruda 3 devlet üniversitesi dışında öğrencinin kadın olması şartı aranmaktadır. Kadın olma şartı bulunmayan 3 üniversitede ise erkek öğrencilerin ebeliği çok az sayıda tercih ettiği görülmüştür (13, 14).

Ebelik, çoğunlukla, özünde bir kadın-kadın ilişkisi olduğuna dair yaygın inanç nedeniyle, kadına özgü bir alan olarak kalmıştır. Kadın ancak yine başka bir kadınla yakın ve güvenilir bir ilişki kurabileceği umuduyla kadın ebeyi tercih etmektedir. Ebelerin bizzat kendileri ebeliği “kadının-kadına” bakımı olduğunu belirtmişlerdir (5).

Toplumun ebeliği kadın mesleği olarak görmesinin yanı sıra, meslekle ilgili eğitim alan ve ebe olacak adaylar mesleklerini icra ederken her iki cinsiyetin de bu meslekte görev almasını nasıl karşılamaktadırlar? Bu çalışma bu sorudan yola çıkılarak ebelik bölümü öğrencilerinin erkek ebeler ile ilgili görüşlerini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışma sonuçlarının, ebelik bölümlerine erkek öğrencilerin kabulü hususunda kendi meslektaşlarından görüşlerin alınmasıyla bir fikir oluşturabilmesi bakımından literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Gereç ve Yöntemler

Bu çalışma, 25-29 Aralık 2017 tarihlerinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yürütülen kesitsel bir araştırmadır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi bir devlet üniversitesi olup Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümüne erkek öğrenci henüz alınmamaktadır.

Örnekleme

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümünde 2016-2017 öğretim yılında öğrenim görmekte olan toplam 298 öğrenci bulunmaktadır. Bunlardan veri toplama sırasında okulda bulunan ve çalışmaya katılmayı kabul eden toplam 225 öğrenci (%75,5) çalışma kapsamına alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak çalışmanın amacına uygun literatürden de faydalanılarak hazırlanan bir anket form kullanılmıştır (2,14). Anket formu; öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve ebelik mesleğine erkek öğrenci alınmasına ilişkin düşüncelerini inceleyen 22 soru içermektedir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması sınıf ortamında yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından öğrencilere çalışmanın konusu ve amacı hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin yazılı onamları alınmıştır. Anket formları öğrencilerin kendileri tarafından doldurulmuştur. Anketlerin doldurulması yaklaşık olarak 10-15 dakika sürmüştür.

Yasal ve Etik Durum

Çalışmanın yapılabilmesi için Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden yazılı izin ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (Etik Kurul Tarih/Sayı: 20.12.2017/ 80558721/G-331). Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bilgilendirilmiş sözlü ve yazılı onamları alınmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi

Elde edilen veriler, bilgisayar ortamında IBM SPSS (Versiyon 21.0) istatistik paket programında değerlendirilmiştir. Verilerin analizleri için ortalama, frekans dağılımı ve ki kare testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,71 \pm 1,88$ (min-max=18-37)'dir. Öğrencilerin %29,4'ü (n=66) II. sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %71,6'sı (n=161) ebelik mesleğini isteyerek seçtiğini belirtmişlerdir (Tablo 1).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %66,2'si (n=149) ebelikte erkeklerin olması gerektiğini ve %55,6'sı (n=125) erkek ebelerin toplum tarafından kabul görmeyeceğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin, %55,2'si (n=124) erkek bir aile yakınının (kardeş, ağabey, kuzen vb.) ebe olmasını istemediklerini, %56,5'i (n=127) erkek bir ebeden bakım almak istemediklerini (Tablo 1) belirtmişlerdir. Araştırmada erkek ebelere nasıl hitap edilebileceği sorgulandığında, öğrencilerin %52,4'ünün (n=118) bu soruyu yanıtladığı; yanıtlayanların %47,5'inin (n=56) "Ebe", %48,3'ünün (n=57) "Ebe bey", ve %4,2'sinin (n=5) "Yardımcı personel" şeklinde belirttikleri görülmüştür. Öğrencilerin %56,9'u (n=128) ebelik mesleğini kadına özgü bir meslek, %43,1'i (n=97) ise her iki cinse ait bir meslek olarak ifade etmişlerdir (Tablo 1).

Araştırmaya katılan öğrencilere erkek ebelerin ebelik mesleğine katkıları sorgulandığında %59,2'si (n=133) profesyonelliğin ve %49,8'i (n=112) bakımın kalitesinin artacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %51,6'sı (n=116) erkek ebelerin mesleğe katılması ile mesleğin toplumsal statüsünün yükseleceğini, %64,0'ı (n=144) meslekte yasal gelişmeler olacağını ifade etmişlerdir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özellikleri ve erkek ebelere ilişkin düşüncelerine göre dağılımı

Özellikler	n	%
Sınıf		
I	61	27,1
II	66	29,4
III	48	21,3
IV	50	22,2
Ebelik bölümünü isteyerek tercih etme		
Evet	161	71,6
Hayır	64	28,4
Ebelikte erkekler olmalıdır		
Evet	149	66,2
Hayır	76	33,8
Erkek ebelerin toplum tarafından kabul görmesi		

Evet	100	44,4
Hayır	125	55,6
Erkek bir aile yakınının ebe olmasını istemesi		
Evet	101	44,8
Hayır	124	55,2
Erkek ebeden bakım alma isteği		
Evet	98	43,5
Hayır	127	56,5
Erkek ebelerle hitap şekli (n=118*)		
Ebe	56	47,5
Ebe bey	57	48,3
Yardımcı personel	5	4,2
Ebelik;		
Kadına özgü bir meslektir	128	56,9
Her iki cinse de ait bir meslektir	97	43,1
Toplam	225	100

*118 öğrenci cevap vermiştir.

Öğrencilerin %69,3'ü (n=156) ebeliğe ait tüm görev/sorumlulukları erkek ebelerin de yapabileceğini düşünmektedirler (Tablo 2).

Araştırmaya katılan öğrencilere erkek ebelerin ebelik mesleğine katkıları sorgulandığında %59,2'si (n=133) profesyonelliğin ve %49,8'i (n=112) bakımın kalitesinin artacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %51,6'sı (n=116) erkek ebelerin mesleğe katılması ile mesleğin toplumsal statüsünün yükseleceğini, %64,0'ı (n=144) meslekte yasal gelişmeler olacağını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %69,3'ü (n=156) ebeliğe ait tüm görev/sorumlulukları erkek ebelerin de yapabileceğini düşünmektedirler (Tablo 2).

Çalışmada "erkek ebelerin daha çok hangi alanlarda çalışabileceği" sorgulandığında, öğrencilerin %14,9'u (n=65) ebelik ile ilgili tüm alanlar, %27,4'ü (n=119) hastanelerde ebe olarak, %11,5'i (n=50) hastanelerde yönetici olarak,

%7,1'i (n=31) doğum salonu, %17,9'u (n=78) birinci basamak ve %20,9'u (n=91) üniversitelerde akademisyen olarak belirtmişlerdir (Tablo 2). Öğrencilerin ebelikte erkeklerin olmasını isteme durumu ile erkek ebelerin ebelik mesleğine katkıları arasında yapılan analize göre; profesyonellik, bakımın kalitesi, ebeliğin toplumsal statüsü ve yasal düzenlemeler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (sırasıyla her biri için; $\chi^2=48,59$, $p=0,000$; $\chi^2=80,59$, $p=0,000$; $\chi^2=77,35$, $p=0,000$; $\chi^2=33,26$, $p=0,000$). Öğrencilerin ebelikte erkeklerin olmasını isteme durumu ile erkek ebelerin ebeliğe ait tüm görev/sorumlulukları erkek ebe de yapabilir diyenler arasında yapılan analize göre istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($\chi^2=88,03$; $p=0,000$). Ebelikte erkeklerin olmasını isteme durumu ile erkek ebelerin çalışma alanları arasında yapılan analizde istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($\chi^2=0,08$, $p=0,77$) (Tablo 2).

Tablo 2. Ebelikte erkeklerin olmasını isteyen öğrencilerin erkeklerin mesleğe katılması durumunda meslekteki oluşabilecek değişiklikler ile ilgili düşüncelerinin dağılımı

Özellikler	Ebelikte erkekler olmalıdır			Test değeri X ² ; p
	Evet (n=149)	Hayır (n=76)	Toplam (n=225)	
	n (%)	n (%)	n (%)	
Erkek ebeler ile ebelikte profesyonellik artar				
Evet	117 (52,0)	16 (7,2)	133 (59,2)	48,59; 0,000
Hayır	32 (14,2)	60 (26,6)	92 (40,8)	
Erkek ebeler ile bakımının kalitesi artar				
Evet	106 (47,1)	6 (2,7)	112 (49,8)	80,59; 0,000
Hayır	43 (19,1)	70 (31,1)	113 (50,2)	
Erkek ebeler ile mesleğin toplumsal statüsü yükselir				
Evet	108 (48,0)	8 (3,6)	116 (51,6)	77,35; 0,000
Hayır	41 (18,2)	68 (30,2)	109 (48,4)	
Erkekler ebeler ile yasal düzenlemelerde gelişmeler olur				
Evet	115 (51,1)	29 (12,9)	144 (64,0)	33,26; 0,000
Hayır	34 (15,1)	47 (20,9)	81 (36,0)	
Ebeliğe ait tüm görev/sorumlulukları erkek ebe de yapabilir				
Evet	134 (59,5)	22 (9,8)	156 (69,3)	88,03; 0,000
Hayır	15 (6,7)	54 (24,0)	69 (30,7)	
Erkek ebelerin çalışma alanları (n=434)*				
Hastanelerde ebe	80 (18,4)	39 (8,9)	119 (27,4)	0,08;0,77
Akademisyen	54 (12,4)	37 (8,5)	91 (20,9)	
Birinci basamak	45 (10,3)	33 (7,6)	78 (17,9)	
Ebelik ile ilgili tüm alanlar	58 (13,3)	7 (1,6)	65 (14,9)	
Hastanelerde yönetici	31 (7,1)	19 (4,3)	50 (11,5)	
Doğum salonu	26 (5,9)	5 (1,1)	31 (7,1)	
Toplam	149 (66,2)	76 (33,8)	225(100,0)	

*Öğrenciler birden fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Ebelik bölümünde erkek öğrenci olmamalı diyen öğrencilerin nedenleri incelendiğinde (n=112), %45,5'i (n=51) “duygusal olarak kadınları kadınlar anlar”, %34,8'i (n=39) “gebeler/kadınlar rahatsız olur” şeklinde belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin erkeklerin mesleğe katılmasını istememe nedenlerinin dağılımı

İfadeler	n	%
Duygusal olarak kadınları kadınlar anlar	51	45,5
Gebeler/Kadınlar rahatsız olur	39	34,8
Kadına özgü meslek	15	13,4
Erkek hekimlerin olması yeterli	5	4,5
Toplum hazır değil	2	1,8
Toplam	112	100,0

Tartışma

Meslek, Türk Dil Kurumu (TDK) (15)'na göre, belli bir eğitimle kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan kuralları belirlenmiş iş olarak tanımlanmaktadır (15). Mesleğe dair yapılan tanımda her ne kadar cinsiyet vurgusu yapılmamış olsa da pek çok toplumda “kadın işi” ve erkek işi olarak kabul gören meslekler bulunmaktadır (16). Bu bağlamda, ebelikte kadın cinsiyetine atfedilen mesleklerdendir. Bu çalışmada ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin erkeklerin ebeliğe katılması ile ilgili düşünceleri değerlendirilmiştir. Çalışmamızda öğrencilerin yarısından fazlası (%66,2) ebelikte erkeklerin de olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ülkemizde lisans düzeyinde ebelik bölümlerine başvuruda üç üniversite dışında öğrencinin kadın olması şartı aranmaktadır

(13,14). Hali hazırda ebelik bölümlerine erkek öğrenci alan üniversiteleri de az sayıda erkek öğrencinin tercih ettiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ülkemizde çalışmakta olan mezun erkek ebe sayısı da oldukça azdır. Yapılan benzer bir çalışmada öğrencilerin %52,2'si erkeklerin ebelik mesleğinde yer alması gerektiğini belirtmiştir (14). Yıldırım ve ark.'nın (2) çalışmasında da öğrencilerin %50,6'sı ebelikte erkeklerinde olması gerektiğini bildirmiştir. Çalışmamızdaki öğrenciler bu iki çalışmaya göre biraz daha fazla ebelikte erkeklerin olmasını istemekle beraber sonuçlar birbirine yakındır.

Erkekler kadın yoğunluğu olan mesleklere girmekte isteksizdirler. Bunun nedeni olarak toplum tarafından yüceltilen ve ödüllendirilen erkeksi vasıflarını kaybetme korkusu yaşamak ve kadınsı yönlerden kaçınarak erkek egemen alanlarda yer almak istemeleridir (17). Buna karşın kadınlarda erkek egemen meslekler yerine daha feminen meslekleri tercih etmektedirler.

Çalışmamızda öğrencilerin %55,6'sı erkek ebe'nin toplum tarafından kabul görmeyeceğini bildirmişlerdir. Yine öğrencilerin %55,2'si erkek bir aile yakınının (kardeş, ağabey, kuzen vb.) ebe olmasını istemediklerini ve %56,5'i erkek bir ebeden bakım almak istemediğini bildirmiştir. Gönenç ve ark.'nın (14) çalışmasında öğrencilerin %71,3'ünün toplumun erkek ebeleri olumsuz karşılayacağı, %63,3'ü oğlunun ebe olmasını istemeyeceğini, %37,1'i ise erkek ebeden bakım almak istemeyeceğini bildirmiştir. Benzer bir çalışmada da öğrenciler erkek ebeden bakım almak istemediklerini (%72,5) belirtmiştir (2). Bizim çalışmamız ve diğer çalışmalarda bu sonuçları bildiren öğrencilerin tamamının cinsiyeti kadındır. Kadın öğrencilerin bir yanda erkeklerin ebeliğe katılımını istemeleri bir yandan da bunun toplumda kabul görmeyeceğini, erkek bir yakınının ebe olmasını istememeleri ve erkek bir ebeden bakım almak istememeleri düşündürücüdür. Erkeklerin ebeliğe katılımı ile ilgili yapılan çalışmalar sınırlı olup, kadına atfedilen mesleklerden biri olan hemşireliğe erkeklerin katılımı ile ilgili yapılan çalışmalar daha fazladır ve ebeliğe benzer sonuçlar bildirilmiştir. Sağlık dışı bir alandaki öğrencilerin katılımı ile yapılan bir çalışmada hemşirelik mesleğine erkeklerin katılımının hastalar tarafından kabul görmeyeceği bildirilmiştir (18). Bir diğer çalışmada pediatri servislerinde tedavi

gören ebeveynlerin çoğu kız çocuklarının hemşire olmasını isterken erkek çocuklarının hemşire olmasını istememektedir (19). Kadın doğum kliniğinde yatmakta olan hastalarla yapılan iki çalışmada kadınların çoğu erkeklerinde hemşire olabileceğini ancak kadın doğum servislerinde erkeklerin çalışmasını olumsuz bulduklarını erkek hemşireden bakım almak istemediklerini ifade etmişlerdir (20,21). Bizim çalışmamızda da erkeklerin ebe olmasını istemeyen öğrenciler buna gerekçe olarak duygusal olarak kadınları kadınların anlayacağını (%45,5) ifade etmişlerdir.

Toplumsal cinsiyet olgusunun dâhilinde kadına özgü atfedilen sekreterlik, öğretmenlik, hemşirelik, ebelik gibi meslekler doğal olarak toplum tarafından kabul görmektedir (22). Çalışmamızda öğrencilerin %56,9'u ebelik mesleğini kadına özgü bir meslek olarak görmektedir. Benzer bir çalışmada öğrencilerin yarısından fazlasının ebeliği cinsiyete özgü bir meslek olarak gördüğü saptanmıştır. Erkek öğrencilerin katılımı ile yapılan bir çalışmada ise öğrenciler, erkeklerden ebe olmayacağını ve bunun nedenini "erkek adamdan ebe olmaz, çünkü kadın mesleği" şeklinde ifade etmişlerdir (23). Zambiya'da, yapılan bir çalışmada gebelerin, kadın ebelerin daha şefkatli ve daha çok özenli olduklarına inandıkları için ebeliğin bir kadın mesleği olduğuna inandıkları belirtilmiştir (24). Etiyopya'nın Afar bölgesinde yapılan bir çalışmada kadınlar, üreme organlarını bir erkek ebe'ye açmanın kültürel açıdan kesinlikle uygun olmadığına inandıklarını belirtmişlerdir (25). Hemşirelik mesleği için yapılan bir çalışmada katılımcılar hemşireliğin sadece kadına özgü bir meslek olduğunu vurgularken (26) farklı bir çalışmada hemşireliği hem erkeklerin hem kadınların yapabileceği, mesleki başarının cinsiyetten daha önemli olduğu bildirilmiştir (27). Yapılan çalışmalar ve bizim çalışmamızdaki katılımcılar aynı zamanda toplumun bir parçasıdır. Bu sonuçlar kadına özgü mesleklerin toplum tarafından bu şekilde kabullenilişinin bir yansıması olabilir. Ebelik günümüzde hala tek cinsiyetli meslek yapısını sürdürmektedir.

Ebe kelimesi TDK (15)'da doğum işini yaptıran, kadın, büyük anne, nine olarak tanımlanmaktadır. Ebe, kelime olarak ebe'nin yaptığı işten bağımsız doğrudan kadını çağrıştırmaktadır. Çalışmamızda öğrenciler erkek ebelere nasıl hitap edilmesi gerektiği konusunda

kararsız kalmıştır. Öğrencilerin yaklaşık yarısı (n=118; %52,4) cevap vermiş, diğerleri cevap vermemiştir. Cevaplayanlar erkek ebelerle %47,5 ile kadınlara olduğu gibi aynı şekilde ebe ifadesi ile hitap edilebileceğini bildirmiştir. Öğrenciler kadına özdeşleşen ebeliğe erkeklerin katılması durumunda nasıl hitap edileceği ile ilgili sıkıntı yaşamaktadır. Hemşirelik için yapılan benzer çalışmalarda da katılımcıların çoğu erkek hemşirelere nasıl hitap edileceğini bilmediklerini ifade etmişlerdir (28,29). Aynı sıkıntının erkek ebeye hitap ederken de yaşanacağı düşünülmektedir.

Erkekler toplumsal cinsiyet kalıp yargıları nedeniyle kadın yoğun meslekleri düşük statülü bir kadın işi olarak görmektedirler. Bu nedenle erkeklerin kadın yoğun mesleklerde çalışmasına, kadınların erkek yoğun mesleklerde çalışmasından daha az rastlanmaktadır. Bununla birlikte kadın yoğun mesleklerde çalışan erkekler, erkek yoğun mesleklerde çalışan kadınlara göre daha avantajlıdır. Kadın yoğun mesleklerde çalışan erkeklerin pozitif ayrımcılıkla karşılaştıkları ve bu sayede kariyerlerinde kadın meslektaşlarına oranla daha hızlı yükseldikleri görülmektedir (17). Bu bağlamda çalışmamızda erkek ebelerin mesleğe katılımı durumunda mesleğe yansımalarının nasıl olacağına ilişkin değerlendirmelerde, erkek ebeler olmalı diyen öğrenciler erkek ebelerle meslekte profesyonelliğin artacağı, bakımın kalitesinin artacağı, toplumsal statüsünün yükseleceği, yasal düzenlemelerde gelişmeler olacağı ifade etmiştir. Çalışmamıza benzer çalışmalarda ebelik mesleğinde hızlı gelişmeler olacağı ve toplumsal statüsünü geliştireceğini, yasal süreçlerin hızlanacağı bildirilmiştir (2,14). Hemşirelik mesleğine erkeklerin katılımına ilişkin yapılan benzer çalışmalarda da erkeklerin mesleğin statüsünü, toplumdaki statüsünün ve saygınlığının yükselteceği dolayısıyla mesleğin profesyonelliğine ilişkin olumlu yansımaları olacağı görüşü hakimdir (30-33).

Kuramcılara göre besleyip büyütme ve duygular, kadınsı özellikler olarak kabul edilirken, akıl yürütme ve saldırganlık erkekliğe özgü varsayılmıştır. Bu bağlamda erkeklerin kadın egemen mesleğe girmesinin saygınlığı arttıracığı ve yönetici olarak çalışacakları öngörüsü yaygındır (30). Çalışmamızda ebelikte erkeklerin olmasını isteyen öğrenciler kadının yaptığı her işi erkeğinde yapabileceğini ifade etmiştir. Ancak

erkek ebelerin çalışma alanları sorgulandığında öne çıkan bir çalışma alanı olmamıştır. Bu iki sonuç birbirini doğrular niteliktedir. Gönenç ve ark. (14) çalışmalarında erkek ebelerin yönetici pozisyonlarında daha çok görev alacağı önermesine öğrencilerin %45,8'inin katılmadığını bildirmiştir. Hemşirelikte yapılan benzer bir çalışmada da erkek hemşirelerin çalışma alanlarında öne çıkan bir alan olmamıştır (34). Hemşirelikte yapılan farklı çalışmalarda ise erkek öğrencilerin yönetici hemşire olmayı istedikleri görülmüştür (30,35). Bu farklı sonuçlar ışığında ebelikte erkeklere atfedilen öne çıkan bir çalışma alanı yoktur ve erkek ebelerin ebeliğe ilişkin her alanda çalışabilecek olması olumlu bir sonuçtur, ancak hemşirelikte farklı alanlar öne çıkabilmektedir.

Sonuç

Erkek ebelerin mesleğe katılımına ilişkin yapılan bu çalışmada öğrencilerinin yarıdan fazlası erkeklerin ebeliğe katılımını istemektedir ve bunun mesleğe olumlu katkıları olacağını düşünmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin yine yarısından fazlası ebeliği kadına özgü bir meslek olarak görmekte ve erkek ebelerin toplum tarafından kabul görmeyeceğini, erkek ebeden bakım almak istemediklerini ve erkek bir yakınının ebe olmasını istemediklerini de düşünmektedir. Elde edilen sonuçlar ışığında öğrencilerin erkek ebelerle olumlu baktıkları ancak bununla ilgili çelişkili düşüncelerinin olduğu görülmüştür. Toplumların değişen yapısı içinde her mesleğe her iki cinsiyetinde katılması kaçınılmazdır.

Kaynaklar

1. Atasoy I, Ermin C. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Mesleklerine Bakış Açısının İncelenmesi [An Investigation on the Professional Perspectives of the Nursing and Midwifery Students]. DÜ Sağlık Bil Enst Derg; 2016;6(2):83-91.
2. Yıldırım F, Çelik P, Özmen C, Erol S, Üst ZD, Özkan H. Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Ebelik Mesleğinde Erkeklerin Yer Almasına İlişkin Görüşleri [Midwifery Students's Views On Involving Men Midwife In Midwifery Profession]. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.2014;3(1).

3. Köroğlu Ö. Meslek Seçimi İle Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Turizm Rehberliği Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma [Determination Of The Relationship Between Occupational Choice and Personality Traits: An Investigation On Tourism Guiding Students]. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2014;19(2): 137-157.
4. Çiftçi GE, Bülbül SF, Bayar Muluk N, Çamur Duyan G, Yılmaz A. Sağlık Bilimleri Fakültesini Tercih Eden Öğrencilerin, Üniversite Ve Meslek Tercihlerinde Etkili Olan Faktörler (Kırıkkale Üniversitesi örneği) [Factors in Selecting a University and Career among Students Studying in the Faculty of Health Sciences (Kırıkkale University)]. J Kartal TR; 2011;22(3):151-160.
5. Kennedy HP, Erickson-Owens D, Davis JAP. Voices of diversity in midwifery: a qualitative research study. J Midwifery Womens Health. 2006;51(2):85-90.
6. Mitchell LM. Baby's First Picture: Ultrasound and the Politics of Fetal Subjects. University of Toronto Press, Toronto. <https://books.google.com.tr>. 2001. Erişim Tarihi: 09.05.2017
7. Nelson A. Men and Women in Midwifery. <http://www.wondersandmarvels.com/>. 2008. Erişim Tarihi: 09.05.2017
8. Vernon LF. A Brief Overview of How Male Medicine Co-Opted the Midwife's Role in the Birth Process. Open Journal of Nursing. 2015;5: 758-764.
9. Yücel U, Tuna Oran T, Yüksel E. Ebelik öğrencilerinin meslek ile ilgili görüşlerinin ve mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri kurumların değerlendirilmesi [Evaluation of Midwifery Students' Opinions of Their Profession and Assessment of Their Preferences About Institution Types That They Will Work]. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2017;6(4):69-76.
10. Jones D. The life of men in midwifery: male midwives changing the rules. Women and Birth. 2013; 26 (Supplement1): S232. <http://dx.doi.org/10.1016/j.wombi.2013.08.193>
11. Kantrowitz-Gordon I, Simon AE, Ann M. Men in midwifery: A national survey. J Midwifery Womens Health. 2014;59(5):516-522. doi:10.1111/jmwh.12191
12. Nangonzi Y. Minister Musingo wants male students admitted to midwifery. Kampala. <https://search.proquest.com/docview/2009550928?accountid=16716>. 02 March 2018.
13. Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları Ve Kontenjanları Kılavuzu. 2018. Erişim Tarihi: 22.02.2019. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/KONTKILAVUZ6082018.pdf>
14. Gönenç İM, Yılmaz Sezer N, Erkal İlhan S, Öztaş Karataş D. Ebelik Öğrencilerinin Erkeklerin Mesleğe Katılması Konusunda Görüşlerinin Belirlenmesi [Determination of Midwifery Students' Opinions About Participation of Male in Occupation]. Türkiye Klinikleri J Health Sci. 2016;1(2):79-87.
15. Türk Dil Kurumu. <http://www.tdk.gov.tr/> Erişim tarihi: 02.05.2018.
16. Parlaktuna İ. Türkiye'de cinsiyete dayalı mesleki ayrımcılığın analizi [Analysis of Gender-Based Occupational Discrimination in Turkey]. Ege Akademik Bakış. 2010;10(4):1217-1230.
17. Gönç T. Kadın yoğun meslekleri erileştirmeye yönelik stratejiler: Türkiye'de erkek hemşireler örneği [The Strategies For Masculinization Of Women Concentrated Occupations: The Case Of Male Nurses in Turkey]. SAD; 2016;19(1):96-144.
18. Ekinci M, Dikici İC, Derya M, Andsoy II, Dinç S, Şahin AO. Mühendislik Bölümünde Öğrenim Gören Erkek Öğrencilerin Erkek Hemşirelere Karşı Bakış Açıları [Perspectives Of Male Students Studying In The Department Of Engineering Against Male Nurses]. Gümüşhane Sağlık Bilimleri Dergisi. 2014; 3(1).
19. Akgün Kostak M, Akçakoca S, Sıcak G. Çocuğu Pediatri Servislerinde Tedavi Gören Ebeveynlerin Erkek Hemşireler Hakkındaki Düşünceleri [Opinions About Male Nurses of Parents Who had Treated Child in Pediatric Clinic]. Cumhuriyet Hem Der; 2015;4(1):18-26.
20. Cangöl E, Cangöl S. Kadın Doğum Kliniklerinde Yatan Kadınların Erkek Hemşireler Hakkındaki Görüşleri [The Women's Hospitalized In Obstetric/Gynecologic Ward Views About

- Male Nurses]. Osmangazi Tıp Dergisi.2017;39(1): 1-5. Doi: 10.20515/otd.285154.
21. Taşçı KD. Kadın Doğum Servislerinde Yatan Hastaların Erkek Hemşireler Hakkındaki Düşünceleri [Inpatients on Obstetrics and Gynecology Services Opinions about Male Nurses]. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2007;10:2.
 22. Eken H. Toplumsal Cinsiyet Olgusu Temelinde Mesleğe İlişkin Rol İle Aile İçi Rol Etkileşimi: Türk Silahlı Kuvvetlerindeki Kadın Subaylar. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2006;15:247-279.
 23. Çalbayram NÇ, Gönenç İM. Meslek Tercih Yapacak Erkek Öğrencilerin Ebelik Hakkındaki Görüşleri [The Opinions among the Male Students about Midwifery, Who would Choose a Career]. STED; 2017;26(1):32-37.
 24. Bwalya P, Kolala P, Mazyopa E, Mofya B, Ngoma CM. Perceptions, beliefs and attitudes of expectant women towards male midwives conducting deliveries in health institutions in Zambia. IRJPEH; 2015;2(4):43-48.
 25. Gwiina KD. Updates: Culture, tradition and maternal mortality in Africa. <http://m.carmma.org/update/culture-and-traditions-role-maternal-mortality-africa>. 2013. Erişim Tarihi: 24.10.2017.
 26. Arslan A, Ağaçdiken Alkan S. Üniversite Öğrencilerinde Erkek Hemşire Algısı [Female Nurse Perception Among University Students]. Samsun Sağlık Bil Der. 2016;1(1).
 27. Kaya N, Turan N, Öztürk A. Türkiye’de Erkek Hemşire İmgesi [Men nurse image in Turkey]. UİBD; 2011; 8(1).
 28. Demiray A, Bayraktar D, Khorshid L. Erkek hemşirelik öğrencilerinin hemşireliği seçme nedenleri ve bu mesleği seçme nedeniyle yaşadıkları sorunlar [The reasons for choosing nursing profession and experienced problems of male nursing students]. JHS. 2013;10(1):1440-1455.
 29. Ünsal A, Akalın İ, Yılmaz V. Farklı Meslek Çalışanlarının Erkek Hemşirelere İlişkin Görüşleri [Opinions of different profession working people related men nurse]. UİBD; 2010; 7(1).
 30. Gönç T. Hemşireliğin Geleceği Mesleğin Cinsiyetsizleşmesini Vadediyor Mu? Erkek Ve Kadın Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Ve Toplumsal Cinsiyeti İlişkilendirme Eğilimlerinin Sosyolojik Analizi [Does the future of nursing promise a degenderizing of the occupation?: A sociological analysis of male and female nursing students’ tendencies to relate occupations to gender]. Fe Dergi. 2016;8(1):144-167.
 31. Kocaer Ü, Öztop T, Usta N, Gökçek D, Bahçecik N, Öztürk H. et al. Hemşirelik Mesleğinde Erkek Üyelerin Yeri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2004;7(2).
 32. Koç Z, Bal C, Sağlam Z. Hastanede Yatarak Tedavi Görmekte Olan Hastaların, Erkeklerin Hemşirelik Mesleğine Katılımları İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi [The Detection of the Views of In-patients upon Males’ Involvement in Nursing]. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, Sempozyum Özel Sayısı. 2010; 324-329.
 33. Yılmaz M, Karadağ G. Erkek Öğrenci Hemşireler Hemşirelik Mesleğini Nasıl Algılıyor?. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilimi ve Sanatı Dergisi. 2011; 4(1).
 34. Alan N, Uğur Ö. Hasta ve yakınlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi [Patient And Nearby Determination Male Nursing Relationship Of Views]. Medical Sciences. 2018;13(1):1-9.
 35. Güven ŞD, Küçükakça G, Çalbayram N. Erkekler Hemşireliği Neden Tercih Ediyor? [Why do males prefer nursing?]. JHS; 2016;13(2), 3173-3180. doi:10.14687/jhs.v13i2.3717.